

Johan Mathis Turi
Avzi
9520 KAUTOKEINO

Trondheim, 14.02.2018

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2017/6497

Saksbehandler:
Nils Kristian Grønvik

Avgjørelse av klage - avslag på søknad om å felle kongeørn på Jøvikfjellet i Ullsfjord - reinbeitedistrikt 19/32 Lakselvdalen-Lyngsdalen

Miljødirektoratet opprettholder Fylkesmannen i Troms sitt vedtak om avslag på søknad om fellingstillatelse av kongeørn ved Jøvikfjellet. Klagen tas ikke til følge.

Vi viser til din klage 5. juni 2017 på Fylkesmannen i Troms sitt vedtak 29. mai 2017. Klagen ble oversendt til klagebehandling ved Fylkesmannens brev 28. juni 2017.

Sakens bakgrunn

Du søkte den 22. mai 2017 om tillatelse til skadefelling av kongeørn i området Jøvikfjellet i Ullsfjord, Troms. Bakgrunnen for søknaden var at 5 nyfødte reinkalver og en fjorårskalv, var dokumentert tapt til kongeørn. Det var observert 3 ørner i området, hvorav en godt voksen ørn som var særdeles aktiv og jaktet hele tiden.

Fylkesmannen i Troms avslo søknaden i vedtak 29. mai 2017. I begrunnelsen skriver fylkesmannen at de ikke tror det dreier seg om ett problemindivid av kongeørn, men heller et problem med at kongeørner i kalvingsområdet tar reinkalv. Fylkesmannen vurderer muligheten for å rette felling mot bestemte skadegjørende individ som liten, og at den tapsreduserende effekten av uttak av noen individer vil være marginal. Fylkesmannen tror at nye ørner vil komme til og at tapene fortsetter.

Klagens begrunnelse

I klage 5. juni fremhever du at du er uenig i at felling ville ha marginal betydning. Jøvikfjellet er et avgrenset område som ligger et godt stykke fra andre kalvingsområder og områder hvor ørn oppholder seg. Området er ikke stort og har konsentrasjon av reinsdyr under kalvingsperioden. Den skadevoldende ørna kan dermed gjøre ganske store skader. Skadene hevdes å være betydelige. I tillegg mener du at området er avgrenset og oversiktlig, og at det ikke stadig dukker opp nye individ av kongeørn i området.

Fylkesmannens vurderinger

I Fylkesmannens oversendelse av klagen den 28. juni 2017 skriver fylkesmannen at det ikke utelukkes at én kongeørn kan ha vært en betydelig større skadevolder enn andre kongeørner i dette beiteområdet, og at uttak av denne kunne hatt betydelig tapsreduserende effekt. Fylkesmannen mener likevel at kunnskap om bestandssituasjon for kongeørn i Troms og Lyngenhavvøya tilsier at det er sannsynlig at nye individer vil komme inn til området. Fylkesmannen viser til at det er en

forutsetning for tillatelse til felling at fellingslaget først identifiserer ett eller flere "problemindivider" og senere tar ut det spesifikke individet under en pågående skadesituasjon. Det er høy terskel for å gi fellingstillatelse på voksne individer i hekketiden.

Fylkesmannens erfaring fra tidligere skadefellingstillatelser på kongeørn er at selv kompetente fellingslag ikke lykkes i å ta ut skadevoldende kongeørn sent i en pågående skadesituasjon. Søknaden kom inn 22. mai, etter at kalvingen var godt i gang. Fylkesmannen vurderer at hvis en skadefelling skulle hatt tapsreduserende effekt skulle uttaket ha skjedd tidlig og ikke mot slutten av kalvingen da de største tapene er over. Fylkesmannen skriver at det er lite sannsynlig å lykkes med uttak av skadevoldende individ, og at potensiale for en tapsreduserende effekt er for liten til at det gis fellingstillatelse.

Lovgrunnlaget

Skadefelling av kongeørn er regulert i rovviltforskriften § 12:

§ 12. Skadefelling av kongeørn

Fylkesmannen kan gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd b). Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes vilkår til fellingstillatelsen.

Kommentarer til bestemmelsen:

Fylkesmannen har ansvaret for forvaltningen av kongeørn. Felling av kongeørn har hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b), og fellingsvedtak kan fattes gjennom enkeltvedtak i akutte saker der det volder vesentlig skade på bufe eller tamrein. For felling av kongeørn er det et vilkår at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Bestanden av kongeørn i landet antas å utnytte sitt potensiale fullt ut gjennom dagens bestandsutbredelse og antall. Kongeørn opptrer som skadevolder i mer avgrensede tidsperioder enn de andre artene, og skader kan ofte forebygges gjennom enklere tiltak. Fellingstillatelser kan gis for å stoppe en pågående skadesituasjon, men det tillates ikke felling utelukkende for å forhindre fremtidige skader som for de andre artene. Fylkesmannen kan derfor gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer som volder skade. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at etablerte par eller voksenfugler skal være unntatt og at felling foretas av nærmere bestemte personer. Felling kan iverksettes uten hensyn til fredning, men skal følge bestemmelsene om ordinær jaktutøvelse fastsatt i medhold av viltloven. Selv om myndigheten til å fatte vedtak om felling er gitt direkte til fylkesmannen, er dette ikke til hinder for at rovviltnemnden i sin regionale forvaltningsplan innarbeider kongeørn. På denne måten kan nemnden ha en helhetlig innfallsvinkel til de arter som omfattes av denne forskrift, blant annet gjennom prioritering av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak, og legge til rette for at fylkesmannens vedtaksmyndighet nyttes i tråd med nemndens prioriteringer og anbefalte geografiske differensiering av virkemidler.

Miljødirektoratets vurdering

Klagen er fremmet i rett tid, og direktoratet skal ved klagebehandlingen vurdere fylkesmannens saksbehandling og skjønnsutøvelse. Aktuell fellingsperiode var utløpt da direktoratet mottok klagen, så klagebehandlingen innebærer en etterfølgende prøving av fylkesmannens vedtak.

Vilkårene for å kunne gi tillatelse til skadefelling av kongeørn er at det er voldt "vesentlig skade" og at felling kan rettes mot "bestemte individer". Dersom disse vilkårene er oppfylt kan fylkesmannen

etter en skjønnsmessig vurdering gi tillatelse til skadefelling. Et sentralt moment ved fylkesmannens vurdering er i hvilket omfang felling av det skadegjørende individ er egnet til å stanse eller begrense den pågående skadesituasjonen.

Etter direktoratets vurdering er det samlede tapet på 7 rein i perioden 8. mai - 3. juni en vesentlig skade iht. rovviltforskriften § 12. Det er imidlertid usikkert hvor stor andel av tapet som er forårsaket av den voksne ørna som er utpekt som skadevolder. På søknadstidspunktet, den 22. mai 2017, var 5 reinkalv dokumentert tapt til kongeørn i beiteområdet, herunder én åring som var skadd og avlivet som følge av angrep fra kongeørn. Da klagen ble innsendt, den 5. juni 2017, var ytterligere to kalv dokumentert tapt til kongeørn i beiteområdet. Disse var funnet 26. mai og 3. juni. Direktoratet er kjent med at det er vanskelig å finne kadaver og utelukker ikke at flere reinkalv også var tapt til kongeørn i beiteområdet på dette tidspunktet.

Til tross for at du utpeker én ørn som mest aktiv, er det etter direktoratets syn ikke tilstrekkelig grunnlag for å utpeke dette individet alene som årsak til tapene. Det er grunn til å tro at den godt voksne ørna, som beskrives som mest aktiv, tar rein, men det er ikke holdepunkter for å utelukke at også de to andre ørnene som stadig befinner seg i området tar rein. Du beskriver i søknaden at de tre ørnene har oppholdt seg i beiteområdet hele tiden, og at de jakter hele tiden. Det er også grunn til å tro at det vil komme nye ørner til beiteområdet og ta rein dersom den voksne ørna felles. Direktoratet slutter seg ikke til din vurdering av at beiteområdet er så avgrenset fra andre områder hvor ørn befinner seg at man kan utelukke at nye ørner kommer til.

I vurderingen av om fellingstillatelse skal gis må det i denne saken særlig legges vekt på om ørna kan være hekkende, om skadeforebyggende tiltak er gjennomført, om uttak av det bestemte individet antas å begrense skadene vesentlig og hvor stor faren for nye tap er.

Det kan ikke utelukkes at den beskrevne voksne ørna er hekkende. Terskelen for å gi fellingstillatelse på voksne ørner i hekketiden skal være høy. Unger av kongeørn er uavhengig av foreldre først 75-85 dager etter at de har forlatt reiret.

Vi legger til grunn at andre tiltak for å forebygge skade er utprøvd i rimelig utstrekning. Det er gjort skadeforebyggende tiltak i form av driftsmessige tilpasninger som foring og kontinuerlig gjeting for å holde flokken samlet i lavereliggende områder. På søknadstidspunktet var det fortsatt en pågående skadesituasjon. De største tapene i dette området skjer vanligvis de siste to ukene i mai, og opphører mellom 1. og 10. juni.

Direktoratet er enig med fylkesmannen i at det ikke er sannsynlig at uttak av den voksne ørna er egnet til å stanse tapene til kongeørn. Hvor stor tapsreduserende effekt det vil ha er uvisst. Det er fortsatt minst to aktive ørner i beiteområdet, og bestandssituasjonen for kongeørn på Lyngenhavvøya sannsynliggjør tilflytting av nye individer etter eventuelt uttak. Det var på denne tiden bl.a. registrert store tap til kongeørn litt lenger sør i samme fjellområde. Ved vurderingen er det tatt hensyn til at terskelen skal være høy for å felle voksne ørner i hekketiden.

Etter en samlet vurdering har vi kommet til at det ikke gis tillatelse til felling av kongeørn, da felling av ett individ ikke antas å være egnet til å stanse tapene. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 er vektlagt i vurderingen.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder Fylkesmannens vedtak, jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd. Direktoratets vedtak er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Yngve Svarte
Direktør Arts- og vannavdelingen

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Troms / Romssa Fylkkamánni

Postboks 6105

9291

Tromsø